

<p>Nazwa projektu <i>projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw</i></p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Podsekretarz Stanu Marcin Zieleniecki</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu: Dyrektor Departamentu Ubezpieczeń Społecznych – Mariusz Kubzdyl Główny Specjalista – Joanna Kownacka-Kacperska (tel. 022 661 17 59)</p>	<p>Data sporządzenia 24 stycznia 2017 r.</p> <p>Źródło:</p> <p>Nr w wykazie prac legislacyjnych: UD 157</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Sposób realizacji obowiązku opłacania składek na wszystkie należności, do których poboru zobowiązany jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest kosztowny i czasochłonny. Wynika to przede wszystkim z tego, że konieczne jest dokonywanie wpłaty na 3 (lub 4) różne rachunki i podawanie różnych numerów identyfikacyjnych. W przypadku błędnie wpisanych danych niezbędne jest przeprowadzenie procedur wyjaśniających prowadzonych z płatnikiem składek lub instytucją obsługującą wpłatę (bank, operator pocztowy, instytucja płatnicza).

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Podstawowym celem projektu ustawy jest wprowadzenie indywidualnych rachunków składkowych dla płatników składek, na które dokonywana będzie jedna wpłata na wszystkie należności, do których poboru zobowiązany jest ZUS.

Ponadto w projekcie zawarto przepisy, których celem jest wyeliminowanie rozbieżności przy stosowaniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w praktyce. Proponowane zmiany mają na celu zwiększenie efektywności i skuteczności ZUS w realizacji zadań istotnych z punktu widzenia klientów (płatników składek i ubezpieczonych).

Wprowadzenie indywidualnych rachunków składkowych dla płatników składek (nowelizacja ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych – Dz. U. z 2016 r. poz. 963, z późn. zm., zwanej dalej „ustawą o s.u.s”) będzie wiązała się w szczególności z:

- dokonywaniem jednej wpłaty (zamiast dotychczasowych 4) na wszystkie należności, do których poboru zobowiązany jest ZUS;
- zmianą identyfikatora dla płatnika składek poprzez nadanie numerów indywidualnych rachunków składkowych, które staną się nowymi identyfikatorami;
- rezygnacją z komunikatu ELIXIR „12n”, dedykowanego dla wpłat dokonywanych przy płatności składek do poboru których zobowiązany jest ZUS;
- uzyskaniem przez ZUS własnego numeru NRB/IBAN;
- możliwością obsługi indywidualnych rachunków składkowych przez dowolny podmiot (bank).

Ponadto projekt przewiduje:

1. Uzupełnienie istniejącej definicji płatnika składek o podmioty wypłacające stypendium w okresie szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego w ramach projektów lub programów finansowanych z udziałem środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej;
2. Zabezpieczenie praw ubezpieczonych w przypadku ustalenia nieskutecznego ich przekazania w trybie art. 23¹ Kodeksu Pracy;
3. Dostosowanie zasad naliczania odsetek za zwłokę ujętych w Ordynacji podatkowej do specyfiki ubezpieczeń społecznych;
4. Uregulowanie kwestii związanej z przedawnieniem zobowiązań wynikających z decyzji przenoszącej odpowiedzialność podatkową na osobę trzecią;
5. Korzystanie przez Zakład z Centralnej Bazy Danych RCI PESEL;
6. Zmiana zakresu mocy dowodowej danych udostępnianych przez ZUS;
7. Zastosowanie stopy referencyjnej NBP jako czynnika bazowego do ustalenia stopy procentowej odsetek płaconych przez ZUS w przypadku nieprzekazania składki do OFE;

JST												
pozostałe jednostki:												
ZUS	7,6	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	*1
FUS												*1

Źródła finansowania W pierwszym roku – budżet ZUS

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

W zakresie wprowadzenia indywidualnych rachunków składkowych:

- Zmiany rozwojowe w Kompleksowym Systemie Informatycznym ZUS oraz pozostałych systemach w ramach pierwszego etapu wdrażania zostaną zrealizowane w ramach istniejącej infrastruktury i nie będzie konieczne ponoszenie dodatkowych kosztów.
- Szacuje się, że kwota przeznaczona na modyfikację systemów w 2017 r. nie powinna przekroczyć 10 mln zł. Fundusze na ten cel będą zarezerwowane ze środków funkcjonowania ZUS-u na 2017 r.

Ad.1) uzupełnienie istniejącej definicji płatnika składek nie spowoduje skutków finansowych.
 Ad.2) Zabezpieczenie praw ubezpieczonych w przypadku ustalenia nieskutecznego ich przekazania w trybie art. 23¹ Kodeksu Pracy.
 Informacja o należnościach ustalonych na kontach spółek świadczących usługi tzw. „outsourcingu pracowniczego” oraz zadłużeniu z tytułu składek podmiotów, które skorzystały z usług tych spółek (stan na dzień 31.05.2016 r.)

Lp.	Kwota w tys. zł *)	Opis
1.	72 242,1	zadeklarowana kwota składek na kontach spółek świadczących usługi tzw. „outsourcingu pracowniczego”
1.1.	67 586,1	różnica pomiędzy zadeklarowaną kwotą składek na kontach spółek świadczących usługi tzw. „outsourcingu pracowniczego” a kwotą dokonanych wpłat w wysokości 4 656,0 tys. zł
2.	10 559,8	zaległości z tytułu składek przypisane na kontach podmiotów, które skorzystały z usług tzw. „outsourcingu pracowniczego”, wynikające ze sporządzonych dokumentów rozliczeniowych na podstawie prawomocnych decyzji ustalających właściwego płatnika składek

*) kwoty bez odsetek za zwłokę, gdyż są one naliczane do dnia zapłaty należności włącznie

Z zadłużenia podanego w pkt. 1 tabeli, kwota 1 489,3 tys. zł jest objęta układami ratalnymi, z czego spłacone zostało 227,0 tys. zł. Zaległe składki objęte postępowaniem egzekucyjnym wynoszą 2 753,1 tys. zł, a ściągnięte w tym trybie 7,8 tys. zł. Nie jest to jedyne zadłużenie podmiotów, które skorzystały z usług tzw. „outsourcingu pracowniczego”, gdyż płatnicy ci posiadają także zaległości z tytułu składek za inne okresy w wysokości 24 142,5 tys. zł, z czego układami ratalnymi objęte są należne składki w kwocie 1 656,5 tys. zł, a egzekucją w wysokości 10 019,4 tys. zł.

Ad.3) dostosowanie zasad naliczania odsetek za zwłokę nie spowoduje skutków finansowych.
 Ad.4) uregulowanie kwestii związanej z przedawnieniem zobowiązań wynikających z decyzji przenoszonej odpowiedzialność podatkową na osobę trzecią nie spowoduje skutków finansowych.
 Ad.5) Korzystanie przez Zakład z Centralnej Bazy Danych RCI PESEL nie spowoduje skutków finansowych.
 Ad.6) Zmiana zakresu mocy dowodowej danych udostępnianych przez ZUS nie spowoduje skutków finansowych.
 Ad.7) obniżenie stopy procentowej odsetek z tytułu nieprzekazanych składek do OFE spowoduje oszczędność dla ZUS z tego tytułu nie więcej niż o 2 mln zł w skali roku, przy założeniu stałego poziomu zobowiązań wobec OFE oraz niezmienności stóp procentowych przyjętych do rozliczeń.
 Ad.8) przyjęcie jednolitego modelu rekompensaty opóźnionego przekazania składek do OFE w postaci odsetek ponoszonych przez ZUS bez szczegółowej analizy z czyjej winy nastąpiło opóźnienie spowoduje zmniejszenie kosztów wydania decyzji w skali rocznej o połowę, tj. o ok. 0,4 mln zł.
 Ad.9) zrównanie pod względem prawnym wydruków elektronicznych, wygenerowanych przez uprawnioną osobę z PUE ZUS z zaświadczeniami wystawionymi przez ZUS w postaci papierowej m.in. w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego nie spowoduje

*1 Począwszy od 1 roku wartości oszczędności są obciążone dużym ryzykiem niepewności.

skutków finansowych.

Ad.10) Wskazanie terminu w jakim komornik powinien opłatę uiścić oraz naliczanie odsetek, jako konsekwencji niedotrzymania wyznaczonego terminu płatności z tytułu udostępnienia przez ZUS danych zgromadzonych na kontach płatników składek i ubezpieczonych w zakresie niezbędnym do prowadzenia przez nich egzekucji, nie spowoduje istotnych skutków finansowych.

Ad.11) Zmiana zasad wyboru niezależnego aktuariusza do oceny Prognozy może spowodować niewielkie oszczędności finansowe, natomiast przyczyni się do znacznego uproszczenia procedury przedstawiania Prognozy Radzie Ministrów.

Ad.12) Zmiana w zakresie wydawania indywidualnych interpretacji nie spowoduje skutków finansowych.

Ad.13) Ustalenie maksymalnego rocznego limitu wydatków FUS z tytułu urlopów rodzicielskich oraz mechanizmu korygującego nie spowoduje skutków finansowych.

Dodatkowe informacje dotyczące projektu.

Zmiana dedykowana jest dla blisko 6,9 mln płatników składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Fundusz Emerytur Pomostowych (liczba płatników wg. stan na 10/2016 r.). Bezpośrednio korzystać z niej będzie około 3 mln płatników składek. Tą grupę płatników stanowią płatnicy składający dokument rozliczeniowy ZUS DRA – 2,5 mln (dane roku 2016 r.) oraz płatnicy rozpoczynający opłacanie składek, których w skali roku przybywa blisko 300 tys. (wg. danych na dzień 31.12.2015 r. – założonych zostało 271 694 nowych kont płatników).

Liczba wpłat dokonywanych przez płatników składek na poszczególne Fundusze na przykładzie danych za rok 2015 (wg. stanu na 14.11.2016 r.) wynosi ponad 65 mln wpłat, z czego:

- 21,5 mln wpłat - dedykowanych jest na rachunek bankowy dla pobierania składek FUS (51);
- 27,0 mln wpłat - dedykowanych jest na rachunek bankowy dla pobierania składek ubezpieczenie zdrowotne (52);
- 16,4 mln wpłat - dedykowanych jest na rachunek bankowy dla pobierania składek FPiFGŚP (53);

- 0,16 mln wpłat dedykowanych jest na rachunek bankowy dla pobierania składek FEP (54);

Wprowadzenie jednego rachunku dla opłacania składek pobieranych przez ZUS w znaczny sposób ograniczy liczby wpłat do przetworzenia przez systemy informatyczne banków oraz ZUS w skali roku z poziomu 65 mln, do ok. 27 mln (tj. potencjalnej liczby odpowiadającej wpłatom na ubezpieczenie zdrowotne).

Wprowadzenie indywidualnego numeru rachunku składkowego dla opłacania składek pobieranych przez ZUS, ma na celu uproszczenie trybu i zasad przekazywania do ZUS wpłat na poczet składek. Obecny dokument płatniczy dedykowany dla celu opłacania składek wymaga od płatnika podania obok kwoty i rachunku na, który dokonywane są wpłaty, zestawu danych ważnych dla poprawnej identyfikacji wpłaty na koncie płatnika oraz warunkujących sposób jej rozliczenia, w szczególności dotyczy to podawania:

- danych identyfikacyjnych płatnika, tj. NIP, Regon lub w przypadku gdy nie posiada numeru Regon, numer PESEL lub w dalszej kolejności inne dopuszczone identyfikatory numeryczne tj. seria i numer dowodu osobistego albo paszportu (w zależności od zestawu danych numerycznych, jaki płatnik podał na dokumentach zgłoszeniowych do ZUS);
- nazwę skróconą lub imię i nazwisko płatnika składek, taką jaką podał na dokumentach zgłoszeniowych do ZUS;
- dane opisujące wpłatę warunkujące sposób jej rozliczenia (tj. typ wpłaty, okres rozliczeniowy, na który przeznaczona ma być dana wpłata oraz zakres numerów deklaracji).

Mimo, iż ten tryb opłacania składek obowiązuje od stycznia 1999 r. i na przestrzeni tych lat nie podlegał w zakresie zasad wypełnienia dokumentu płatniczego większym zmianom, nadal w ZUS prowadzone są postępowania wyjaśniające mające na celu zidentyfikowanie źle lub błędnie opisanych wpłat zarówno do starych jak i bieżąco dokonywanych wpłat. Za okres od stycznia 2016 r. ZUS otrzymał blisko 281 tys. wpłat niezidentyfikowanych, na kwotę 328 mln. wobec, których na bieżąco podejmuje postępowania (miesięcznie przekłada się to średnio na 28 tys. nowych postępowań i dotyczy wpłat dokonanych na wszystkie rachunki). Wprowadzenie zasady identyfikacji wpłat na poczet składek pobieranych przez ZUS, po numerze indywidualnego rachunku składkowego ograniczy w znacznym stopniu liczbę postępowań wyjaśniających prowadzonych przez ZUS w tym zakresie oraz wyeliminuje z datą wejścia w życie przepisu 01.01.2018 r. wpływ nowych niezidentyfikowanych wpłat. Pośrednio, tryb ten ułatwi dokonywanie wpłat z zagranicznych systemów bankowych - blisko 5000 wpłat od płatników z zagranicy).

	Obecnie w polskim systemie bankowym nie występują odrębne koszty związane z poleceniem przelewu wpłaty do ZUS, jeśli dokonywana jest z rachunków bankowych. Wyjątkiem jest jeden bank, który zgodnie z cennikiem, pobiera opłaty w wysokości 7 lub 10 złotych, w zależności czy klient dokonujący wpłaty składek do ZUS – jest posiadaczem rachunku w tym Banku. Liczba wpłat dokonanych za pośrednictwem tego banku w roku 2016 r. wynosiła ponad 5 mln wpłat. Z tej formy płatności skorzystało w roku 2016 r. (do listopada) ok. 590 tys. płatników składek. Dla tej grupy osób zmiana zasad opłacania składek może się przełożyć na koszty obsługi wpłaty do ZUS.
--	---

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa (banki)							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Oszczędność czasu poświęcanego na realizację płatności						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Oszczędność czasu poświęcanego na realizację płatności						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
Niemierzalne	funkcjonowanie przedsiębiorców	Uproszczenie procedur						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Oszczędności finansowe dla przedsiębiorców są trudne do oszacowania.							

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☒ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☒ zmniejszenie liczby dokumentów ☒ zmniejszenie liczby procedur ☒ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

Komentarz:

Przyjęcie proponowanych rozwiązań ujednotoci i uprości kwestie związane z opłacaniem składek do których poboru zobowiązany jest ZUS oraz kwestie organizacyjne i proceduralne w zakresie ustalania odsetek, zobowiązań oraz wydawania zaświadczeń.

9. Wpływ na rynek pracy

Brak wpływu na rynek pracy

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Zmiana nie ma wpływu na wskazane obszary.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Proponuje się, by ustawa weszła w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia z wyjątkiem art. 1 pkt 1 lit. c, pkt 9 i art. 3, które wchodzi w życie z dniem 1 października 2017 r. oraz art. 1 pkt 6, pkt 8, pkt 10 lit. a-f, pkt 11 i art. 6, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2018 r.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Nie dotyczy.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Zał. Dane do OSR w zakresie IT i wyceny kosztów modyfikacji systemu KSI ZUS.		